

DeepL

Subscribe to DeepL Pro to translate larger documents.
Visit www.DeepL.com/pro for more information.

Kentsel İklim Finansmanının Ölçeklendirilmesi

CCFLA'nın Bakü'den Belem'e Yol Haritasına 1.3T katkısı

Mart 2025

CITIES CLIMATE
FINANCE
LEADERSHIP
ALLIANCE

1. GİRİŞ & YOL HARİTASI BEKLENTİLERİ

Şehirler, küresel iklim dönüşümünün vazgeçilmez aktörleridir ve bugün yapılacak kentsel yatırımlar, düşük emisyonlu ve dirençli bir küresel geleceği şekillendirecektir. Şu anda dünya nüfusunun %56'sı şehirlerde yaşamaktadır ve 2050 yılına kadar insanların %70'inin kentsel alanlarda ikamet etmesi beklenmektedir (Dünya Bankası 2023). Kentsel alanlar küresel sera gazı (GHG) emisyonlarının %70'ine, küresel enerji tüketiminin %75'ine katkıda bulunmakta ve küresel gayri safi yurtiçi hasılanın %80'inden fazlasını üretmektedir (IEA 2024). Bu nedenle şehirler, Ulusal Olarak Belirlenmiş Katkılar (NDC'ler) ve Ulusal Uyum Planları (NAP'ler) dahil olmak üzere Paris Anlaşması hedeflerinin gerçekleştirilmesinde merkezi öneme sahiptir. Aynı zamanda şehirler, özellikle GOÜ'lerde sel, sıcak hava dalgaları ve yükselen deniz seviyeleri gibi sık görülen aşırı hava olayları nedeniyle artan iklim tehditleriyle karşı karşıyadır.

Şehirlerin iklim eylemindeki liderliği ve emisyonları azaltma ve dayanıklılık oluşturma konusundaki muazzam potansiyelleri sayesinde şehir liderliğindeki iklim eylemi ivmesi hızla artmaktadır. COP28'de Yerel İklim Eylemi Zirvesi, yerel liderlerin emisyon azaltımındaki rolünü vurgularken, 74 ulusal hükümet tarafından onaylanan Yüksek Hedefli Çok Düzeyli Ortaklıklar Koalisyonu (CHAMP), çok düzeyli iklim eylemini teşvik etmiştir. güncellenmiş NDC'ler üzerinde işbirliği (WRI 2024). Ayrıca, 13.000'den fazla şehir şu anda Küresel Belediye Başkanları Sözleşmesi'nin (GCoM) bir parçasıdır ve iklim değişikliği konusunda halihazırda kararlı bir şekilde hareket ettiklerini göstermektedir.¹

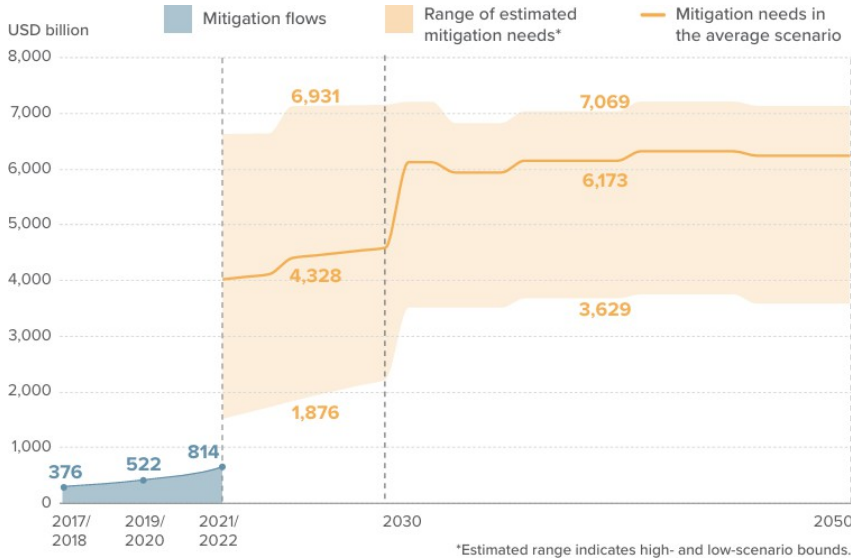
Şehirler, iklim değişikliği ile mücadele ve uyum için gerekli olan düşük emisyonlu, esnek altyapıyı inşa etmek için hem kamu hem de özel kaynaklardan yatırıma ihtiyaç duyacaktır. Bu bağlamda, Şehirler İklim Finansmanı Liderlik İttifakı (CCFLA), iklim değişikliği ile mücadele ve iklim değişikliğine uyum için gerekli olan düşük emisyonlu ve dirençli altyapının inşası için yatırım açığını kapatmayı amaçlayan çok düzeyli ve çok paydaşlı lider koalisyondur. dünya çapında kentsel iklim projeleri. 80'den fazla üyesi arasında dünyanın en büyük şehir ve alt ulusal ağları, büyük kamu ve özel finans kurumları, hükümetler ve uluslararası kuruluşlar yer almakta ve kentsel iklim finansmanındaki ana piyasa oyuncuları temsil etmektedir.

"Bakü'den Belem'e 1.3T'ye Yol Haritası", Paris Anlaşması hedeflerinin gerçekleştirilmesinin temel taşı olarak yükselen piyasalarda ve gelişmekte olan ekonomilerde (EMDE'ler) kentsel iklim finansmanının ölçeklendirilmesine öncelik vermelidir. Bu, şunları içerecektir:

¹ GCoM, 13712 şehrin katılımıyla 1 milyardan fazla insanı temsil eden, şehir düzeyinde iklim liderliği için en büyük küresel ittifaktır.

1. Kentlerin azaltım gereksinimlerini karşılamak ve GOÜ'lerde kentsel uyum finansmanını hızla ölçeklendirmek için gereken kentsel iklim finansmanının hem kalitesini hem de miktarını artırmak.
2. Kentsel iklim finansmanının, çok taraflı kalkınma bankaları (MDB'ler) gibi kalkınma finansmanı kurumlarının (DFI'ler) ulus-altı iklim eylemlerine yatırıma nasıl öncelik verebileceğine odaklanarak uluslararası finansal mimari reform tartışmalarına entegre edilmesi. Bu, yerel yönetimlerin yenilikçi finansal araçlara erişimini artırmayı, kilit azaltım ve uyum sektörlerinde yatırımların kilidini açmayı içerir.
3. Kentsel yatırım ihtiyaçlarının izlenmesi ve raporlanması için veri şeffaflığının güçlendirilmesi, Şehirlerin mali alanını geliştirmek ve özel yatırımları harekete geçirmek.
4. Yerel, ulusal ve küresel iklim gündemlerini uyumlu hale getirmek için Yüksek Hedefli Çok Düzeyli Ortaklıklar Koalisyonu (CHAMP) gibi girişimleri destekleyerek çok düzeyli yönetişimi savunmak.

Şekil 1. Kentsel iklim finansmanı ile 2050 yılına kadar kentsel azaltım ihtiyaçlarının karşılaştırılması; CCFLA'dan (2024) yeniden basılmıştır.

2. KENTLERİN İKLİM FİNANSMANINI ÖLÇEKLENDİRMEK NEDEN KRİTİK

Şehirler önemli bir iklim yatırımı fırsatı sunmaktadır ve yerel düzeyde iklim yatırım akışlarının artırılması elzemdir. Düşük emisyonlu ve dirençli kalkınma için önemli aktörler olarak, şehirlerin iklim finansmanının ölçeklendirilmesi, tüm aktörleri çalışmaya çağıran Bakü'den Belem'e Yol Haritası'nın görevlerini yerine getirmek için kritik öneme sahiptir

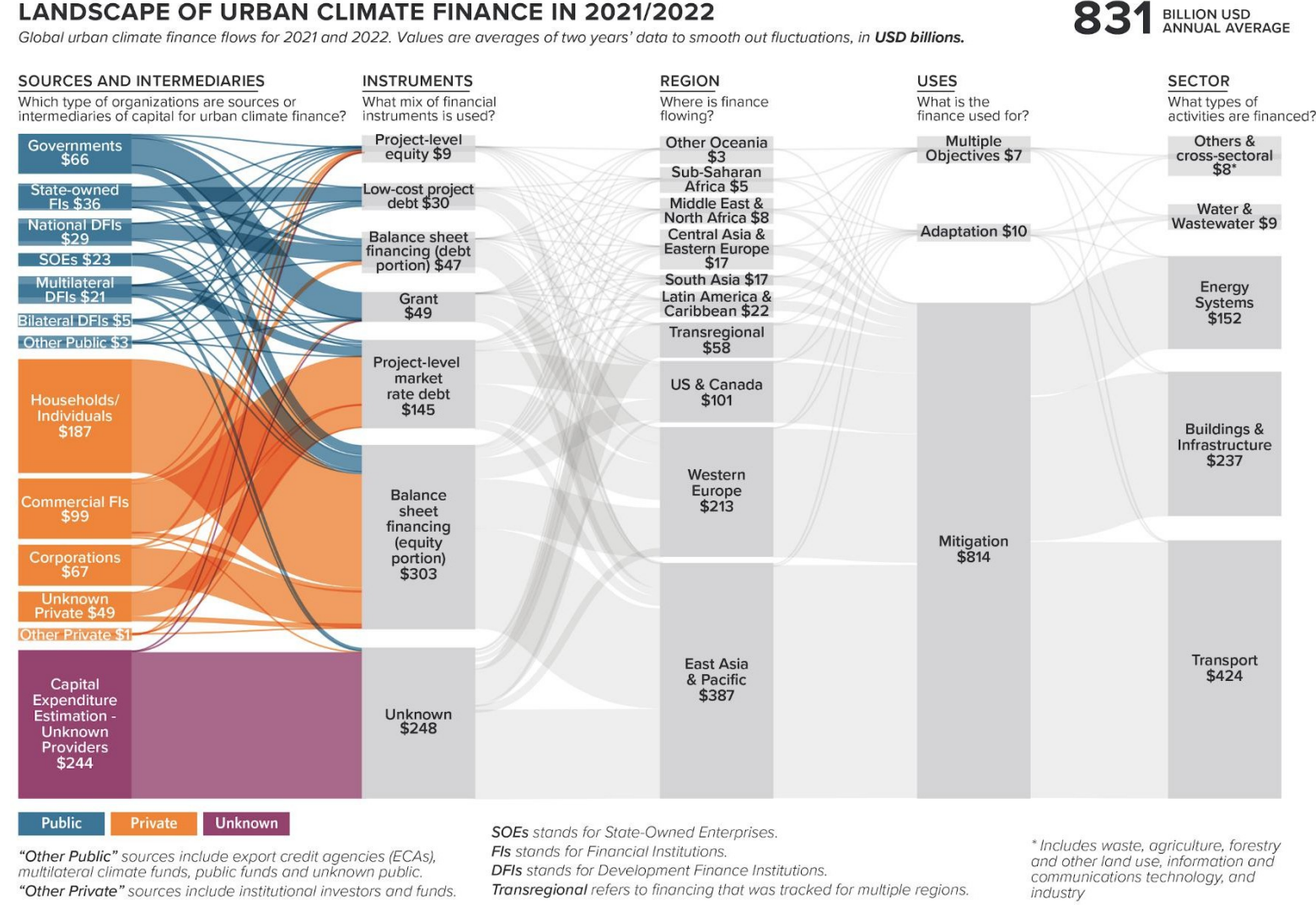
gelişmekte olan ülkelere yönelik finansmanı artırmak için bir araya gelmelidir. Yol Haritası 2035 yılına kadar yıllık 1,3 trilyon ABD dolarını harekete geçirme hedefi koymaktadır. CCFLA'nın 2024 Kentlerin İklim Finansmanı Durumu raporu, mevcut kentsel iklim finansmanı akışlarının 2021/2022'de 831 milyar ABD dolarına ulaştığını ve 2017/2018'e göre iki katına çıktığını ortaya koymaktadır. Ancak, şehirlerin sadece azaltım için bu miktarın beş katından fazlasına, 2030'a kadar yılda 4,3 trilyon ABD dolarına ve 2031'den 2050'ye kadar yılda 6 trilyon ABD dolarından fazlasına ihtiyacı vardır (CCFLA 2024). Bu yatırım ihtiyaçları, 2030 yılına kadar toplu olarak yıllık 3,9 trilyon ABD dolarına ihtiyaç duyan ulaşım, enerji ve bina sektörleri tarafından domine edilmektedir (CCFLA 2024).

Kentsel iklim finansmanının küresel olarak ölçeklendirilmesi elzem olmakla birlikte, bölgesel eşitsizliklerin giderilmesi de aynı derecede kritiktir. Takip edilen kentsel iklim finansmanı büyük ölçüde gelişmiş ekonomilere ve Çin'e doğru çarpık kalmıştır. Güney Asya (17 milyar ABD doları), Orta Doğu ve Kuzey Afrika (8 milyar ABD doları) ve Sahra altı Afrika'daki (5 milyar ABD doları) gelişmekte olan ekonomilerde akışlar ciddi şekilde yetersiz kalmıştır. Hızla kentleşen ve gelişmekte olan bu bölgelere yapılan sınırlı yatırım, küresel iklim finansmanı akışlarındaki eşitsizliği vurgulamakta, bu bölgelerin iklim değişikliğini hafifletme ve uyum sağlama kabiliyetlerini zayıflatmakta ve kentsel kırılganlıkları daha da kötüleştirmektedir.

Ayrıca, CCFLA'nın tahminleri, özellikle GOÜ'lerde önemli kentsel uyum finansman açıklarına işaret etmektedir. Kentsel uyum finansmanı 2017/2018'de 7 milyar ABD Doları iken 2021/2022'de 10 milyar ABD Dolarına yükselmiştir. GOÜ'lere yönelik uyum akışları toplam 6 milyar ABD dolarıdır. İzlenen uyum finansmanının çoğu su ve atık su sektöründeydi (%68 veya 7 milyar ABD doları). Özel ve kamu kaynakları, her biri yaklaşık 4 milyar ABD doları olmak üzere benzer miktarda kentsel uyum finansmanı sağlamıştır. Uyum ihtiyaçlarının öngörülmesi, özellikle özel sektörden gelen genel veri eksikliği nedeniyle daha zordur. CCFLA şu anda sadece GOÜ'lerdeki şehirlerin 2030'a kadar yılda 147 milyar ABD doları ve o tarihten 2050'ye kadar 165 milyar ABD doları tutarındaki ihtiyaçlarını tahmin etmektedir.

Kentsel iklim finansmanının çoğu yurt içinden sağlanmakta ve bu eğilim muhtemelen artacaktır. Yurtiçi kaynaklar toplam kentsel iklim finansmanının %69'unu (570 milyar ABD doları) sağlamıştır. Bu durum, özellikle yerel kaynakların %96'sını (389 milyar ABD doları) oluşturduğu özel akışlar için geçerlidir. Bu durum, yerel finansal mekanizmaların artırılmasının ve kentsel iklim finansmanına erişim için yerel elverişli ortamın iyileştirilmesinin önemini göstermektedir.

Şekil 2: 2021/2022'de kentsel iklim finansmanının görünümü (milyar ABD doları). CCFLA'dan (2024) yeniden basılmıştır.

Source: Cities Climate Finance Leadership Alliance

3. ULUS ALTI İKLİM FİNANSMANI İÇİN ELVERİŞLİ ORTAMIN GÜÇLENDİRİLMESİ

Dirençli şehirlere yatırım yapmak, aşağıdaki sistemik zorlukların üstesinden gelinebilirse iklim hedeflerine ulaşmak için bir fırsat sunmaktadır:

Tablo 1: Şehirlerin iklim finansmanı açığını kapatmaya yönelik sistemik zorlukların özeti; CCFLA'dan (2024) yeniden basılmıştır.

Sistemik zorluk	Genel Bakış	Kentsel İklim Finansmanı Üzerindeki Etkisi
Kentsel iklim eylemine yönelik yetersiz taahhüt	Küresel ve ulusal iklim tartışmaları ulusal taahhütlere öncelik vermekte ve genellikle kentsel ihtiyaçları göz ardı etmektedir.	• Ulusal hükümetlerin uzun vadeli şehir finansmanı taahhüt etme konusundaki siyasi iradesini azaltır. • Kentsel yatırımlar için elverişli ortamı zayıflatır. • Kentsel iklim finansmanı fırsatları konusunda yatırımcı farkındalığının düşük olması.
Zayıf elverişli ortamlar	Hükümet düzeyleri arasındaki verimsiz işbirliği, şehir düzeyinde iklim politikasını güçlendirme, şehirler için öngörülebilir ve istikrarlı düzenleyici ve mali destek sağlama ve şehirlerin ihtiyaçlarını yükselten çok düzeyli bir yönetim sistemi oluşturma fırsatını kaçırmaktadır.	• İklim politikasını, planlama ve yatırım süreçlerini ve belediyelerin mali özerkliğini zayıflatır. • Çok düzeyli yönetimi engelleyerek proje onaylarını ve yatırımcı güvenliğini etkilemektedir.
Şehir düzeyindeki kapasite eksiklikleri	Şehirler genellikle iklim politikaları oluşturma, gerekli finansal ve yatırım planlarını geliştirme ve veriye dayalı iklim riski ve dayanıklılık kararları alma kapasitesinden yoksundur.	• İklim eylemi için hedeflerin olmaması nedeniyle finansman boşlukları yaratır. • Şehirlerin yatırım yapılabilir projeler bulma, hazırlama ve uygulama becerilerini sınırlar.
Yetersiz sermaye mobilizasyonu	Şehirler zayıf kredi itibarı, sermaye piyasalarına sınırlı erişim ve sınırlı mali kapasite ile mücadele etmektedir. Bu durum özellikle yetersiz sermaye akışından muzdarip olan GOÜ'lerde daha belirgindir.	• Yetersiz yerel gelirlere olan bağımlılığı artırır. • Geri ödeme riski nedeniyle şehirler doğrudan yatırım y a p ı l m a s ı n ı engeller.

Bu sistemik zorluklar, GOÜ'lerde şehir düzeyinde iklim finansmanının harekete geçirilmesini engelleyebilir. Bu da Bakü'den Belem'e Yol Haritasının temel bileşenleri olan NDC'lerin ve NAP'ların uygulanmasını yavaşlatabilir. Bu zorlukların üstesinden gelmek için, ulusal ve ulus-altı düzeylerde mali kapasiteleri güçlendirirken şehirlerin hibelere, imtiyazlı finansmana ve risk azaltma araçlarına erişimini iyileştirmek için hedeflenen çabalara ihtiyaç vardır. Bu çabalar, Bakü'den Belem'e Yol Haritası kapsamında finansmanın ölçeklendirilmesine ilişkin "Taraflara ve Gözlemcilere Mesaj"da özetlenen kilit tedbirlerle uyumludur.

4. KENTLERİN İKLİM FİNANSMANI AÇIĞINI KAPATMAK - YOL HARİTASI İÇİN ÖNERİLER

Sürdürülebilir bir ekonomiye küresel geçiş şehirlere bağlı olacaktır ve bu şehirlerin iklim hedeflerine ulaşmaları ve adil bir geçiş sürecinden geçmeleri için yeterli finansmanı almalarını sağlamak çok önemlidir. Ancak kentsel iklim finansmanı açığının kapatılması, hükümetlerin ve piyasaların işbirliği yapma biçiminde köklü bir değişim gerektirmektedir. Özellikle GOÜ'lerde ulusal mali alanların daralması ve kamu bütçelerinin zorlanmasıyla birlikte, geleneksel kamu sektörü finansmanı tek başına kentlerin yıllık 4,3 trilyon ABD doları tutarındaki azaltım ihtiyaçlarını veya artan uyum taleplerini karşılayamaz. Bu durum, şehirlerin ve ulusal hükümetlerin finansmanın kilidini açan ve DFI'lar ve özel sektör de dahil olmak üzere çeşitli kaynaklardan yatırımların toplanmasına yardımcı olan kolaylaştırıcı çerçeveleri kullanmasını gerektirecektir.

Analizimize dayanarak CCFLA, Yol Haritasında dikkate alınması gereken kamu ve özel kaynaklardan kentsel iklim finansmanını ölçeklendirmek için dört temel öneri sunmaktadır. Bu öneriler, ulusal ve ulus-altı hükümetler, DFI'lar, şehir ağları, iklim fonları ve tesisleri ve özel sektör dahil olmak üzere kilit aktörlere yöneliktir.

1. **Kentsel iklim finansmanının nicelik ve niteliğinin iyileştirilmesi.** Karbonsuzlaştırma hedeflerine ulaşmak ve kentleri iklim tehlikelerinden korumak için kentsel iklim finansmanının artan akışının daha da hızlanması (en az beş kat) gerekmektedir. Finansman kalitesinin artırılması -sektörler arasında nasıl dağıtıldığı, altta yatan eşitsizliklerin nasıl ele alındığı ve elverişli ortamların nasıl güçlendirildiği- de kilit öneme sahiptir. Mevcut sınırlı kamu finansmanı, bu boşlukları doldurmak üzere özel yatırımları çekmek için stratejik olarak kullanılmalıdır.
2. **Kamu finansmanının stratejik kullanımı yoluyla iç piyasaların güçlendirilmesi.** Kentsel iklim finansmanı ekosisteminin, şehirlerin ve yerel yönetimlerin hem kamu hem de özel finansmana daha iyi erişebilmesi için iç piyasaları desteklemesi gerekecektir.
3. **Özellikle GOÜ'lerde kentsel uyum finansmanının hızla ölçeklendirilmesi.** Kentsel adaptasyona yatırım yapmanın aciliyeti abartılamaz, çünkü adaptasyon finansmanı akışları olması gereken yerden çok uzaktadır. Uyum finansmanının artırılması, şehirlerin iklim risklerini değerlendirme ve altyapı dayanıklılığı oluşturma kapasitelerinin geliştirilmesini gerektirebilir. Ayrıca, ulusal ve yerel yönetimler, özel yatırımları çekebilecek ve uyum finansmanı üzerindeki riskleri çeşitlendirebilecek karma finansman, yeşil tahviller ve dayanıklılık tahvilleri gibi yenilikçi finansal araçları harekete geçirmek için finansörlerle işbirliği yapmalıdır.
4. **Kentsel iklim finansmanı akışları ve ihtiyaçlarına ilişkin veri ve takibin iyileştirilmesi.** Kentsel iklim finansmanının takibinin ve ilgili verilerin tüm kamu ve özel kurumlarda kullanılabilirliğinin artırılması önemli bir ihtiyaç vardır. Aynı zamanda

Raporlama tutarsızlıklarını azaltmak amacıyla bu araçların birlikte çalışabilirliğini artırmak için raporlama kurumlarının kentsel iklim finansmanının uyumlaştırılmış taksonomilerini kullanmaları önemlidir.

CCFLA, Bakü'den Belem'e 1.3T'ye giden yol haritası için **taahhüt, işbirliği, kapasite geliştirme ve sermaye seferberliğinden oluşan "4C gündemi"** ile uyumlu dört temel tavsiyede bulunmaktadır.

1. **Taahhüt:** Kentsel konuların küresel/ulusal iklim finansmanı gündemlerine taşınmasına yönelik taahhüdün artırılması.
 - Ulusal ülke platformlarının kentlere özgü ihtiyaçlar ve önceliklerle uyumlu olmasını sağlarken, kentsel iklim yatırım ihtiyaçlarını NDC'ler ve NAP'ler gibi ulusal stratejilere ve politika çerçevelerine entegre edin.
 - Yerel yönetimler, ulusal hükümetler, DFI'lar ve özel finans kuruluşları birlikte, adil ve kapsayıcı bir geçişle uyumlu olarak kilit sektörlerde iklim-adil karbonsuzlaştırma ve dayanıklılık konularına odaklanmalıdır.
2. **İşbirliği:** Şehirlere iklim finansmanı akışı için elverişli ortamı iyileştirmek üzere aktörler arasındaki işbirliğini geliştirin.
 - Ulus-altı iklim finansmanı için elverişli ortamı iyileştirmek üzere ulusal ve ulus-altı çerçevelerin güçlendirilmesi. Bu, çok düzeyli yönetimi iyileştirmeyi, mali, finansal ve veri yönetimini geliştirmeyi, bilgi alışverişini teşvik etmeyi ve kentsel iklim finansmanı akışlarını, boşlukları ve etkileri daha iyi izlemek için alt ulusal veri şeffaflığını artırmayı içermelidir.
 - özellikle adaptasyon için.
 - Proje sponsorları ve şehir ağları, teknik yardım sağlayıcıları ve MDB'ler ve ulusal kalkınma bankaları (NDB'ler) gibi finansörler arasındaki ortaklıklar yoluyla yatırım yapılabilir kentsel iklim projesi boru hatlarının geliştirilmesine yönelik portföy çapında, programatik bir yaklaşımın teşvik edilmesi.
 - Öncelikleri uyumlu hale getirmek ve kentlerin iklim finansmanına erişimini iyileştirmek için yerel, ulusal ve küresel aktörler arasında koordinasyonu teşvik etmek üzere CHAMP gibi platformların kurumsallaştırılması.
3. **Kapasite geliştirme:** Kentlerde iklim değişikliğine yanıt vermek ve kentsel iklim finansmanı hedeflerine ulaşmak için kamu ve özel sektör aktörlerinin kapasite geliştirmesini artırmak.
 - Şehirlerin gerekli mali ve kurumsal kapasiteyi (ve farkındalığı) geliştirmelerine yardımcı olmak için şehir ağları ve DFI'ların çabalarından yararlanın.

iklim eylemi ve yatırım planlaması, yerel özel sermaye piyasalarının güçlendirilmesi ve özel kentsel iklim yatırımı için fırsatların uyarlanması.

- Proje hazırlama tesislerini (PPF'ler) ve DFI'ları, tipik olarak kavramsallaştırma, fizibilite ve yapılandırma ve işlem aşamalarında teknik ve finansal destek dahil olmak üzere kentsel odaklı proje hazırlama kapasitelerini geliştirmede destekleyin.
- Ulusal ve uluslararası sermaye piyasalarına bağlanmak ve ulusal düzeyde kurumsal finansmandan yararlanma kabiliyetlerini güçlendirmek için MDB'lerden/DFI'lardan destek sağlayarak NDB kapasitesini güçlendirmek. Bu, etkili düzenlemeleri ve garantiler gibi risk azaltma mekanizmalarını içerecektir.

4. **Sermaye Seferberliği:** Kent düzeyinde sermaye seferberliğinin artırılması.

- Hibeler, imtiyazlı finansman ve şehir düzeyindeki yatırım ihtiyaçlarına göre uyarlanmış garantiler ve karma finansman gibi risk azaltıcı çözümler de dahil olmak üzere şehir odaklı finansal mekanizmalar geliştirin.
- EMDE şehirlerinin iklim finansmanına doğrudan erişimini iyileştirmek için MDB finansman çerçevelerindeki reformları desteklemek ve yatırım yapılabilir proje boru hatları hazırlamak için teknik yardım sağlamak.

REFERANSLAR

CCFLA. 2024. 2024 Şehirlerin İklim Finansmanı Durumu. Cities Climate Finance Leadership Alliance & Climate Policy Initiative. [erişim tarihi 2024 Ekim 14]. <https://citiesclimatefinance.org/publications/2024-state-of-cities-climate-finance>.

IEA. 2024. Ulusal İklim Değişikliği Fonu (FNMC) - Politikalar. IEA. [erişim tarihi 2024 Ekim 16]. <https://www.iea.org/policies/14046-national-climate-change-fund-fnmc>.

Dünya Bankası. 2023. Kentsel Gelişime Genel Bakış. Dünya Bankası. [erişim tarihi 2024 Mart 21]. <https://www.worldbank.org/en/topic/urbandevelopment/overview>.

WRI. 2024. Coalition for High Ambition Multilevel Partnerships (CHAMP) for Climate Action | Dünya Kaynakları Enstitüsü. [erişim 2025 Ocak 31]. <https://www.wri.org/initiatives/coalition-high-ambition-multilevel-partnerships-champ-climate-action>.